

Δικαιώνει τις προσδοκίες των παραγωγών

Πάει καιρός που το θέατρο στην Κύπρο έμοιαζε μονώροφη μονοκατοικία και ο ΘΟΚ μονοπωλούσε την παραγωγή. Τώρα το τοπίο μπορεί να περιγραφεί σαν πολυώροφη και πυκνοκατοικημένη πολυκατοικία, όπου εκτός από το ρετιρέ του ΘΟΚ υπάρχουν οροφωδιαμερίσματα, αλλά και γωνιές και γωνίτσες, όπου πολλοί ασχολούνται με θέατρο.

«Δεσποινίς Τζούλη» του Α. Στρίντμπεργκ σε διασκευή του Π. Μάρμπερ από τους XMAS Productions. Μετάφραση: Ειρένα Ιωαννίδου-Αδαμίδου. Σκηνοθεσία: Αθηνά Ξενίδου.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@phileleftheros.com

Η παλιά συνήθεια να τα βλέπουμε όλα ζει ακόμα, αλλά άρχισε να φθείρεται, είτε επειδή λόγω στενότητας χρόνου (ωραία έκφραση, τη δανείστηκα) δεν προλαβαίνω κάποιες βραχύβιες παραγωγές, είτε επειδή είναι σαφές ότι υπάρχουν παραγωγές που δε με εννοούν ως θεατή τους. Και το «με» δεν είναι προσωπικό, αλλά εκφράζει είδος θεατή. Τις πλείστες όμως φορές η αδηφάγος περιέργεια για το τι θεωρούν θέατρο ή τάδε και η δεινά ομάδα δεν παλεύεται.

Η εταιρεία παραγωγής XMAS Productions φρόντισε να σπείρει και να καλλιεργήσει την περιέργεια διαφημίζοντας από νωρίς την παράσταση ευρέως και ποικιλοτρόπως. Οι αφίσες, οι ανακοινώσεις στον Τύπο, οι συνεντεύξεις στα περιοδικά, το life style κλίμα, βασισμένο στο όνομα του εισαγόμενου πρωταγωνιστή Αλέξη Γεωργούλη προηγήθηκαν δημιουργώντας το «έρχεται, έρχεται». Είχα και προσωπική περιέργεια για τη διασκευή του Μάρμπερ, για το τι αλλάζει και τι αφαιρεί το δικό του «After Miss Julie» από το κείμενο του Στρίντμπεργκ. Την εντύπωση από τη διασκευή θα προσπαθήσω να την εκφράσω μέσα από μια οπτική μεταφορά. Έχω δει ελλαδική, ρωσική, νορβηγική, κυπριακή «Δεσποινίδα Τζούλη», όλες σε μικρές θεατρικές σκηνές, τουλάχιστον πολύ μικρότερες από το θέατρο Λατινών, και οι διαφορετικές αισθητικές ταυτότητες των παραγωγών δεν άλλαζαν την ομοιότητά τους με στενό λόγω χώρου, αλλά βαθύ λόγω κειμένου ποτήρι καθαρού, παγωμένου νερού. Ο συνδυασμός της πλατιάς σκηνής, του οριζόντιου απλωμένου, χωρίς βάθος σκηνικού (Ελενα Κατσούρη, Κρίστη Πολυδώρου), της τεράστιας πλατείας και του κειμένου της διασκευής του Μάρμπερ δημιουργούσε την εικόνα ενός πλατύστομου ρηχού δοχείου. Με χλιαρό νερό.

Ο Μάρμπερ μεταφέρει τη δράση στη μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο Αγγλία, προσθέτει ατάκες για την εκλογική νίκη των Εργατικών, δημιουργώντας νέο κειμενικό καλούπι για την ταξική σύγκρουση των προσώπων και απελευθερώνοντας χρόνο για να επικεντρωθεί στην ερωτική ιστορία του έργου μετατρέποντάς την σ' ακόμα ένα «Closen». Φαίνεται να θεωρεί ότι αυτή είναι αρκετή για να εκφράσει όλες τις αντιθέσεις που περιέχονται στο πολύ μεγαλύτερο σε έκταση κείμενο του Στρίντμπεργκ. Έτσι πολλά στοιχεία αναφέρονται, αλλά δεν αναπτύσσονται στο κείμενο της διασκευής και η δεσποινίδα Τζούλη μετατρέπεται σε σκίτσο από το συλλογικό πορτρέτο εκπροσώπου του σεξουαλικού γένους και κοινω-

νικού είδους. Ανάλογη σμίκρυνση έχει και ο ρόλος του Τζον. Η σκηνοθεσία της παράστασης Αθηνά Ξενίδου ακολουθεί τα προδιαγραφμένα από τη διασκευή μεγέθη και κατευθύνσεις και ανεβάζει το έργο ως ερωτική ιστορία, απλώς αναφέροντας μερικά στριντμπεργκικά στοιχεία, χωρίς να επιμένει στην υποκριτική υλοποίησή τους, στον ψυχολογικό αντίκτυπό τους στους υποδύομενους ρόλους. Ας πάρουμε, για παράδειγμα, τα παπούτσια του πατέρα της Τζούλη, και του αφεντικού του Τζον. Η Αθηνά Ξενίδου επιμένει στη λεπτομέρεια, το γυάλισμα των παπουτσιών είναι υπενθύμιση της κοινωνικής θέσης και του καθήκοντος του υπηρέτη Τζον, τα παπούτσια επεμβαίνουν και διακόπτουν το ερωτικό παιχνίδι με την κόρη του αφεντικού, το ότι κατακτώντας την κόρη, ο βαλές φοράει τα παπούτσια του αφεντικού, είναι συμβολικό. Το τι εννοεί η σκηνοθεσία είναι παραπάνω από σαφές, αλλά ο Αλέξης Γεωργούλης απλώς διεκπεραιώνει στη σκηνή τις πράξεις, χωρίς να αποδίδει υποκριτικά τη σχέση του ήρωά του με το συμβολικό αντικείμενο. Με επιφανειακές αντιδράσεις και με ανεξήγητη εσωτερική ηρεμία ο Γεωργούλης αφαιρεί και άλλο βάθος από το ρόλο του. Όμως αναμφίβολα δικαιώνει τις προσδοκίες των παραγωγών αποδεικνύοντας ότι ελκύει πολύ κοινό και μετατρέπει τις παραστάσεις σε συναυλίες.

Η Κρίστη Παπαδοπούλου διαθέτει εξωτερική εκφραστικότητα και συναισθηματισμό. Όμως, όπως και με το «Jordans», επιλέγει ρόλους για τους οποίους καλό είναι να περιμένεις να σε επιλέξουν, ρόλους που απαιτούν ευρύτητα προσωπικών και επαγγελματικών βιωμάτων. Εκείνη η Τζούλη του Στρίντμπεργκ που κάνει έκτρωση στη σκυλίτσα της που πήγε με σκυλί κατώτερου στάτους, που είναι κόρη υψηλόβαθμου στρατιωτικού και βλέπει τους άνδρες με τη ματιά του πατέρα της, ως υποτακτικούς, εκείνη που σε μια ερωτική σχέση επιδιώκει τον ευνοχισμό του άνδρα και που προχωρεί την ερωτική της παράδοση-πτώση-ταπείνωση μέχρι την αυτοκτονία, δεν συνέβη στην παράσταση.

Η Νέδη Αντωνιάδη κάπως γλυτώνει τη σμίκρυνση του ρόλου της που προέρχεται από τη διασκευή και στηρίζει τη δική της πλευρά του τριγώνου αξιοπρεπώς. Ο ρόλος της δεν χάνει τις κοινωνικές του διαστάσεις, αλλά έχει και μια ρεαλιστική ανθρώπινη εκδοχή.

Ο συνθέτης Γιώργος Κουλίας και η σχεδιάστρια φωτισμού Καρολίνα Σπύρου και σ' αυτή τη δουλειά τους προσθέτουν ποιότητα στην παραγωγή.